

Vosovka dočakala sto let

Ivo Žajdela

V Delu je bila 20. decembra 2008 objavljena osmrtnica, da je »v stotem letu« umrla Zdenka Kidrič - Marjeta, oseba, ki je krepko preživelala vse druge nosilce komunistične revolucije na Slovenskem: Borisa Kidriča, Edvarda Kardelja itd.

Zdenka Kidrič med vojno

Zdenka Kidrič (roj. Armič) se je rodila 20. septembra 1909. Leta 1930 je postala članica Komunistične partije Jugoslavije. V prvi polovici 30. let je pomagala pri obnavljanju partijske organizacije v Sloveniji. Skupaj z Edvardom Kardeljem in Ivanom Mačkom je bila od avgusta 1935 do junija 1937 na

revolucionarnem šolanju v Moskvi. Med letoma 1937 in 1939 je delala kot aktivistka in kurirka CK KPJ na Dunaju, v Pragi in Parizu. Na začetku druge svetovne vojne je bila sekretarka OK KPS Ljubljana.

Voditeljica VOS 15. avgusta 1941 (zelo zgodaj torej) je Edvard Kardelj v Ljubljani ustanovil Varnostno-obveščevalno službo (VOS), posebno milico, izrazito komunistič-

no organizacijo, ki je delovala strogo ideološko-revolucionarno. Organiziranje Vosa je Kardelj zaupal prekaljenima ljubljanskima komunistoma Zdenki Kidrič - Marjeti in Francu Ravbarju - Vitezu. Kidričeva je organizirala obveščevalni, Ravbar pa varnostni (morilski) del službe. Vos je bila hrbtenica komunistične revolucije. Bila je udarna pest partije, ki je udarjala silovito in brezobzirno. Decembra 1941 se jima je pridružil še dr. Vito Kraigher - Marjan. Pod nazivom kolegij VOS so vodili vse akcije te partijske eksekutive. Franca Ravbarja - Viteza, ki je od jeseni 1941 vodil umore po Ljubljani, je na tem mestu decembra 1941 nasledil dr. Marjan Dermastia - Urban (kasnejši zloglasni partizanski vojvoda), od aprila 1942 do maja 1943 pa je bil komandant varnostnikov (vosovskih morilcev) Edo Brajnik - Štefan.

Najbolj znani vosovci so bili: Zvonimir Runko - Pavle, Štefan Babnik, Franc Stadler - Pepe, Ladislav Ržiha - Tomaž, Majda Peruzzi - Urška, Milan Pogačnik - Tomaž, Silvo Hrast - Džidži, Franc Pokovec - Poki, dr. Marjan Dermastia - Urban, Andrej Bricelj in Dušan Burja - Peter.

Do konca leta 1941 so VOS in partizani na širšem slovenskem ozemlju (Gorenjska, Štajerska in Dolenjska) ubili okoli 200 Slovencev.

Umori VOS Na kratko preletimo nekaj komunističnih umorov iz začetnega obdobja vojne in revolucije. Prva žrtev komunističnih morilcev v Ljubljana je bil policijski agent Viktor Jagodic, ki so ga predhodniki Vosa ustrelili v Šiški 10. julija 1941.

Po ponesrečenem partizanskem atentatu na Franca Žnidaršiča (nekdanjega orožnika), Gartringerja in Nandeta Debeljaka 22. 7. se je ponesrečil tudi atentat na Jožeta Broliha 30. 7. na Ježici.

18. 8. so komunisti v D. M. v Polju ustrelili orožnika Jožefa Sušnika. 10. 9. so v Linhartovi ulici obstrelili Vladimirja Kavčiča. 1. 10. so za Bežigradom ustrelili Alojzija Notarja. Novico je objavil *Slovenski poročevalec*, v katerem je pisalo tudi, da »sta padla dva strela na razkrojevalca jugoslovanske armade, nemškega in italijanskega vohuna ter denuncianta - izdajalskega generala Rupnika«. 13. 10. so vosovci ranili šefa ljubljanske policije dr. Lovra Hacina.

14. 10. so v papirnici Vevče obstrelili Jerneja Chiodija ter poskušali umoriti Alojzija Rejo v D. M. v Polju; 26. 10. so v Vevčah ranili Viktorja Šumija; 12. 11. so na Vodnikovi cesti ranili Jakova Medveda; 13. 11. so v Gasilski ulici streljali na Ivana Šlegla; 19. 11. so ustrelili policijskega stražnika Koželja ter v Livarski ulici Jožefa Karla; 24. 11. so v njegovem stanovanju v Tyrševi hudo ranili nekdanjega policista Jožefa Krabitza.

Ustvarjanje »bele garde« 4. decembra 1941 so vosovci na Vodnikovi cesti ustrelili inž. Fanoša Emmerja, »vojaškega vodjo bele garde«, kot so ga označili komunisti. Ta mladi liberalec je z nekaterimi nekdanjimi oficirji navezal stike s Slovenskim narodnim gibanjem, skupino mladih katoliških študentov, zbrano okrog duhovnika in urednika *Slovenca* Franceta Glavača. Skupaj z njim je začel organizirati prvo Mihajlovičevo vojaško ilegalo, ki se je neuradno imenovala slovenski četniki. Emmer je bil med prvimi, ki so prepoznali partijske voditelje revolucije. Ustrelil ga je Edo Brajnjak, kasnejši »narodni heroj«. Umor Emmerja je bil klasični revolucionarni akt in seveda ni imel z narodnoosvobodilnim bojem nobene zveze. Bil je »v najboljši mogoči varianti« urešničev zlovesčega odloka o »zaščiti slovenskega naroda« z dne 16. 9. 1941, s katerim je OF/KPS razglasila monopol nad odporom proti okupatorju.

Uvod v leto 1942 Omenjeni atentati oz. umori, še posebej uboj Emmerja ter v naslednjih tednih še nekaj drugih vidnih osebnosti, so naravnost klicali (zahtevali) protiakcijo. Kaj storiti? Narod je bil že tako ali tako skrajno ogrožen zaradi okupacije in razkosanja Slovenije. Prav na vprašanje, kaj storiti, pa vse tiste politične sile, ki so jim komunisti sistematično grozili, nato pa še začeli pobijati, dolgo niso mogle odgovoriti. »Odgovarjati« so iz razumljivih razlogov začele zelo pozno, ko je bilo že zdavnaj prepozno. Pa tudi če bi odgovorile prej, bi bil dosežek enak, kot je bil kasneje – nacionalna katastrofa.

9. 12. so komunisti v *Slovenskem poročevalcu* ob »izvršeni smrtni obsodbi« nad Emmrom prvič uporabili izraz »bela garda«, ki so ga povzeli iz oktobrske revolucije v Rusiji. Nekaj mesecev pred tem, poleti 1941, so že uveljavili izraz partizan, ki so ga prenesli iz španske državljanske vojne (tako so se imenovali borci mednarodnih brigad). Partizanski zakon je sestavil Aleš Bebler, španski borec; francoski izraz »le partisan«, ki pomeni privrženca ene strani oziroma partije, so Španci spremenili v »el partisans«. Izraz je uporabil tudi Stalin pri povelju 6. julija 1941.

Čeprav je leta 1990 padel režim komunistične diktature, ki ga je Zdenka Kidrič pomagala graditi v najbolj izpostavljeni prvi vrsti nosilcev revolucije, se ji ni prav nič zgodilo. Nihče je ni poklical na odgovornost, kaj šele da bi jo organi pregona aretirali in ji sodili zaradi vojnih zločinov in zločinov proti človečnosti (genocidu).

Že naslednji dan po Emmrovem uboju, 5. 12., so komunisti pri vходу v Kemično tovarno v Mostah vrgli ročno bombo, ki je ubila ravno takrat odhajajočega direktorja Valenčaka. 11. 12. so ustrelili vidnega socialdemokrata Vinka Urankarja, predstavnika metalurškega sindikata v D. M. v Polju. Kot zadnji žrtvi v letu 1941 naj omenimo Ludvika in Cveta Hvastjo, ki so ju 30. decembra 1941 ustrelili na Ježici.

To seveda še zdaleč niso vsi vosovski umori leta 1941. A leto 1941 je bilo komaj uvod v pravo komunistično morijo, ki je sledila spomladi in poleti 1942, ko so umorili na stotine Slovencev, pri čemer so svoje žrtve tudi okrutno mučili. Morili so celo otroke, saj je seznam pomorjenih družin srhljiv: umorili so najmanj 28 družin.

Marec 1942: »oblast OF« Iz leta 1942 je znanih nekaj pisem iz dopisovanja med Zdenko Kidrič (voditeljico Vosa) in Edvardom Kardeljem (vodjem in strategom komunistične revolucije oz. partizanstva), iz katerih se jasno vidi, da je Kardelj ves čas neposredno dajal smernice za delo VOS.

Ko se je Edvard Kardelj 14. marca 1942 vrnil v Ljubljano, je čez štirinajst dni, 29. marca, poročal Josipu Brozu – Titu »o po-

ložaju v Sloveniji«. V obširnem poročilu je med drugim zapisal: »OF je dejansko oblast, a ne samo v propagandističnem smislu, in sicer oblast v sami Ljubljani /.../ V kapit./alističnih/ krogih se zelo bojijo OF, zlasti po ustrelitvi Praprotnika, največjega slov. kapitalista« Iz tega se jasno vidi, da je takrat komuniste najbolj zanimala oblast. Nad delom Vosa (svojega »otroka«) je bil očitno navdušen, saj je zapisal: »No, vse to bi bilo nerazumljivo brez tako imenovane 'Varnostne in obveščevalne službe OF' in Narodne zaščite. Predvsem je 'Varnostna služba OF'. Dejansko je ves apa-

cesti, jih odvedejo in zaslišujejo (poklicati Italijane na pomoč se prijeti ne upajo, ker je OF izdala odlok, da bo vsak na mestu ustreljen, če bi se obrnil za pomoč na okupatorske oblasti), delajo preiskave po hišah belogardistov, plenijo in zažigajo belogardistični material. Tako so n. pr. vdrli v ilegalno tiskarno Dražinih ljudi, zaplenili tiskarno in črke, s katerimi se sedaj tiskajo OF-ovske tiskovine, in 130 kg papirja. Zaslišali so 3 'tiskarje', ki so vse priznali, zažgali so vse, kar je bilo natiskano, nato so material naložili na avto in se odpeljali. Tako so prijeli tudi neke belogardistične kurirje z letaki proti nam, zaplenili letake in kurirje dobro prematili.« Nekaj stavkov naprej je zato zapisal: »Varnostne službe se vsi bojijo kot hudiča, prav to pa daje – poleg 'Nar./odne/zašč./ite/' in partizanov – OF značaj resnične oblasti.«

Cilj umorov Kardelj je Brozu navedel še eno »zanimivost«: »Slovinci so menda edini narod v Evropi, ki ima svojo belo emigracijo že v času, ko je sama na oblasti. Iz Ljubljane namreč vedno pogosteje bežijo v Italijo belogardistični izdajalci itd. 'Varnostna služba' je prišla namreč na tako dober glas, da se tisti, ki ga je vzela 'na muho', ne more rešiti. Zato bežijo, zato se jih je polastila prava panika. Še celo ljubljanski škof se je zaprl in se ne upa ven.« Kardelj je v tem poročilu zapisal tudi, da »je OF dejansko likvidirala vse buržoazne stranke v Sloveniji. A kar je odkrito proti KP, to je dejansko tako razbito – čeprav jih množice vse skupaj imenujejo 'bela garda' –, da morejo delati le še kot denuncianti in provokatorji«. S tem ko se je hvalil, da so »likvidirali vse buržoazne stranke v ▶

V stotem letu je odšla najina draga mama

ZDENKA KIDRIČ - MARJETA

nosilka partizanske spomenice 1941

Od nje smo se poslovili v krogu družine in prijateljev.

Njeni: Jurka in Marjetka, sorodniki,
družini Armič - Korošec in Krušič ter prijateljice negovalke
Ljubljana, 18. decembra 2008

► Sloveniji», ki lahko nastopajo le še kot »denuncianti«, je Kardelj povedal, da jim je bil to tudi cilj in so zdaj s to situacijo zadovoljni. Res lepa »legitimacija«.

23. 4. 1942 je Edvard Kardelj poslal Titu še eno poročilo, v katerem je naveden strahoten podatek: »V samem mestu /Ljubljani/ se je sedaj število pobitih ovadu-

in tesni sodelavec okupatorjev dr. Hacin obstreljen (sedaj invalid), policijski komisar in gestapovec Polak Ivan, tesni okupatorjev sodelavec, voditelj bele garde in kapitalist Praprotnik Avgust ter Župec in Kikelj, aktivisti akademskih organizacij bele garde in tesna sodelavca z okupatorskimi oblastmi, Vinko Vrankar, prija-

Zdenka Kidrič je vodila organizacijo (VOS), ki je od poletja 1941 do konca leta 1942 umorila na stotine Slovencev – kar je med drugim povzročilo oboroženo protirevolucijo.

hov od začetka aprila /1942/ povzpelo prek 40. Včasih jih v enem dnevu pade do 6. Jutri bo objavljen italijanski odlok o streljanju talcev /.../. Prvih šest talcev so Italijani ustrelili 28. aprila 1942 pri Radohovi vasi.

Kikelj, Župec, Ehrlich ... V poročilu glavnega poveljstva slovenskih partizanskih čet vrhovnemu štabu NOPOJ 1. maja 1942 je pisalo: »Največja težava je bila organizacija eksekutive. Za to delo smo od vsega začetka uporabili najboljše partije. Doslej je bilo izvršenih 65 likvidacij v Ljubljani, od teh jih je eksekutiva /Vos, op. I. Ž./ izvršila 48, ostale pa Narodna zaščita. Po vsej Sloveniji jih je bilo likvidiranih 250. Važne likvidacije so bile: petokolonec že bivše Jugoslavije general Rupnik (ustreljen in zblaznel) /Rupnik je bil »le« ranjen, op. I. Ž./, upravnik ljubljanske policije

telj metalcev /»desni« socialdemokrat, deloval pred vojno med delavci kovinske stroke, op. I. Ž./, organizator fašističnih sindikatov. /.../ Poleg likvidacij je izvršila eksekutiva zaplenbo tiskarne bele garde z veliko množino papirja in že tiskano literaturo vred /Vos je 25. 1. 1942 na dvorišču Oražmova doma v Wolfovi ulici v Ljubljani zaplenila »belogardističnomihailovičevsko« tiskarno »Zarja svobode«, op. I. Ž./ Dve stanovanjski preiskavi zaradi suma obstoja tiskarne bele garde.«

Po novem letu 1942 so se vosovski umori vidnih Slovencev kar vrstili. Naj omenimo le najodmevnejše: 20. 2. so ustrelili Avgusta Praprotnika, predsednika Zveze industrialcev in enega od vrhov liberalcev. 16. 3. so ustrelili študenta Franca Župca, člana Straže in direktorja OUL, 18. 3. pa še Jaroslava Kiklja, predsednika študentske KA in člana OUL. Čez tri dni je spodletel atentat na še enega vodilnega člana študentske OUL Gostirada Lončariča.

Zelo usoden je bil 26. maj 1942, ko so ustrelili najprej prof. Lamberta Ehrlicha, duhovnega vodjo Straže, poleg njega pa še študenta Viktorja Rojica. Isti dan so ustrelili Iva Peršuha, visokega uradnika Vzajemne zavarovalnice.

Pregon zločinov Kardelj je 12. junija 1942 pisal Zoranu Poliču, članu okrožnega odbora OF v Ljubljani: »Bela garda je v krizi in je sedaj treba izkoristiti, da jo čim bolj razbijemo. Zato bi bilo dobro, da se ustno dogovorimo.« Isti dan je pisal tudi Zdenki Kidrič, voditeljici Varnostno-obveščevalne službe v Ljubljani: »Strijam se, da ni treba več objavljati

/imen/ ubitih denunc./iantov/. Samo v nujnih primerih. Zadeva pri 'Levu' je politično ponesrečena. Nikarte drugič delati na slepo srečo. Treba je vedeti, koga boš likvidiral. Ni dobro, da je bila ubita ženska. Treba računati z malomešč./ansko/ mentaliteto in z Italijani, ki so tu posebno občutljivi. Ne smemo mi na tem terenu biti 'slabši' od Italijanov, ki niso streljali oz. se vsaj delajo, kakor da ne streljajo žensk. Treba je še s tem počakati.«

10. 6. so vosovci vrgli ročno bombo v restavracijo »Italia« (pri »Levu«) na Gosposvetki cesti 16. Ubili so zaupnico fašistične stranke Arielle Rea in ranili še štiri osebe. Italijani so se hudo »maščevali«: na dan Reinega pogreba so v Šiški napadli prosvetni dom, požgali ljudsko knjižnico in opustošili bife »Daj-dam«. Nato pa so 13. 6. v povračilnem ukrepu ustrelili še 15 Slovencev. Kmalu po atentatu so Italijani atentatorja izsledili, ga obsodili na smrt in ustrelili. Pri umorih Slovencev so vosovski atentatorji ostajali nekaznovani.

Streljati, zastrupljati ... 14. junija 1942 je Kardelj pisal Zdenki Kidrič: »Nujno potrebno je očistiti ljubljansko okolico, zlasti Polje Zalog, kjer se je b./ela/ g./

nje proti nam. /.../ Treba je vedeti, kaj se bo z neko bombo doseglo. Zato tudi ne delajte takih stvari v bodoče. Prišlo mi je na misel, kar mi je včeraj rekel Marjan, o postavljanju na neko mesto, kjer bi lahko bil ubit kak otrok.«

»Likvidirajte v rundah« 28. junija 1942 je Edvard Kardelj pisal Zdenki Kidrič: »/.../ mi smo trenutno povsod v defenzivi – doma in na mednarodnem področju. Zato je nujno, da težimo za razširitvijo svoje baze in preprečimo sovražniku /notranjemu, op. I. Ž./, da bi v svoji ofenzivi mobiliziral zase vse sile, ki bi jih lahko mobiliziral. Tak položaj nam diktira to taktiko. Prepričan sem pa, da bo nemara že v bližnjih dneh položaj spremenjen, zato imejte vedno na muhi nekaj vodilnih tičev, da bi jih potem ob primerni priliki lahko potolkli. /.../ Glede likvidacij: Omejite se na najnujnejše denunciantске primere. /.../ toda sporazumeti se je treba za vsakega posebej, ter belogardiste, za katere naj velja isto. Za protitalce naj poskrbe zunaj /na deželi in to Slovence, op. I. Ž./ Likvidirajte v rundah. To je niz likvidacij druga za drugo, potem pa napravite malo trajnejšo pavzo in počakajte najugodnejšega političnega momenta.«

Zdenka Kidrič je bila tretji človek komunistične revolucije na Slovenskem, ki velja za eno najbolj temeljito izvedenih revolucij v novejši svetovni zgodovini. »Nad« njo sta bila le Edvard Kardelj in njen mož Boris Kidrič.

arda/ pošteno vgnezdila. /.../ Naj nauče ženske streljati, zastrupljati in vse močje! /.../ Po mojem se sedaj začena tista vrsta vojne, ki je že napol državljanska in v kateri – 'ujetniki ne obstoje niti kot pojem, niti kot dejstvo', t. j. ko se kolje vse, kar pride pod nož /prva postojanka vaške straže je bila organizirana šele čez dober mesec!, op. I. Ž./ Glede akcije pri Levu se je točno to zgodilo, kar sem občutil, čim sem slišal prvo vest, in kar sem Ti tudi takoj pisal. Ta akcija je v vseh ozirih za nas hudičevo ponesrečena in bo imela težke posledice. /.../ Dosegli smo pa nasprotno, dali smo z likvidacijo neke brezpomembne babe fašistom orožje v roko za hujska-

Umori duhovnikov V začetku julija je Kardelj pisal Zdenki Kidrič: »Ali /ste dobili/ kakšne splošne podatke o reakciji na streljanje 4 farjev na Dolenjskem?« 23. junija 1942 je namreč *Slovenec* objavil novico o umoru štirih duhovnikov in njihove fotografije. Komunistični *Slovenski poročevalec* pa je 1. julija 1942 objavil tole novico: »Justifikacije štirih duhovnikov na Dolenjskem. Pred vojaškim sodiščem III. grupe partizanskih odredov so bili obsojeni na smrt in ustreljeni štirje organizatorji protiosvobodilnih akcij.« Seveda je šlo za takrat povsem običajno komunistično laž, saj so bili umorjeni (ne pa »justificirani«) duhovniki

FM 102.1
99.5 stereo RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

povsem nedolžni, kaj šele da bi »protiosvobodilno« delovali. Šlo je za zverinske umore Henrika Novaka, kaplana iz Hinj (7. junija 1942), Franca Nahtigala in Franca Cvara, župnika in kaplana iz Šentruperta (18. junija 1942), ter Janka Komljanca, župnika iz Prečne (17. junija 1942).

»Naj ne likvidiramo preveč«

Edvard Kardelj je 2. avgusta 1942 v imenu centralnega odbora KPS pisal Zdenki Kidrič: »Imamo torej pred seboj kak mesec odločilne borbe z belo gardo. Če jo bomo podrl v tem času, ki je brez dvoma za naše pozicije v Sloveniji odločilnega pomena, ker je najtežji, potem bo tudi v bodoče naša zmaga zagotovljena. Pripravite se torej na najintenzivnejši boj proti beli gardi. Ta boj mora sedaj postati centralno vprašanje politike. /.../ Prisluskuje dobro razpoloženju ljudstva. Stari /Josip Broz - Tito/ vas opozarja, da naj ne likvidiramo preveč, da ne bi ustvarili situacije, ko se nas bo ljudstvo balo, namesto da bi bilo povezano z nami. Tega se tudi vi zavedajte in spustite varnostno v akcijo šele tedaj, ko je opravljena vsa politična priprava. /.../ Okoli Mokronoga in Mirne pa so partizani zares delali svinjarije.«

»Likvidirajte kjerkoli« 17. septembra 1942 je Kardelj pisal Zdenki Kidrič: »Sedaj je glavno: razbijati belo gardo tako politično, kakor 'fizično'. Likvidirajte, kjerkoli in kakorkoli morete vse tiste, za katere lahko pred javnostjo pokazžete, da so izzivači državljanske vojne v korist Italijanov. Na to formulacijo te opozarjam! Danes naziv 'belogardist' ni več tisto, kar je bil nekdanj, ko si že s samim tem imenom človeka likvidiral. Treba je dokazati, da bela garda izziva državljansko vojno v korist okupatorja (in to danes ni težko) in kot take likvidirati posamezne pripadnike te tolpe.«

9. oktobra 1942 je Edvard Kardelj pisal Zdenki Kidrič: »Naloge, ki jih postavljate glede razbijanja b./elo/ g./ardistične/ zaščite v Ljubljani, so pravilne. Je pa tako: S kadri, ki jih sedaj imate, ne bo nič. Pritisnite kar se največ da na NZ /Narodno zaščito/. Problem VOS je danes organizacijski. /.../

Zadnjič si me vprašala radi Na/ tlačena/. Razume se, do se strinjamo. Bilo bi naravnost sijajno. Ali pa kdorkoli podoben.« Kardelj je mislil na izvršitev umora nekdanjega bana Dravske banovine dr. Marka Natlačena; Vos ga je ustrelila štiri dni po tem pismu. In na koncu: »P. S. Poskusite v začetku likvidirati vsaj 2–3 b./elo/ g./ardistične/ zaščitnike, da bodo ostali dobili strah.«

Umor Marka Natlačena

13. oktobra 1942, na dan vosovskega umora dr. Marka Natlačena, najvišjega slovenskega politika takrat, se je Kardelj iz bunkerja na Podlipoglavu pretihotapil v Ljubljano, v hišni bunker pri dr. Mavriciju Neubergerju na Vilharjevi cesti 21. Še isti dan je pisal

Vovoska morilca Zvonko Runko in Albin Grajzer. Ljubljana še jima vedno izkazuje čast z imeni ulic. Oče naroda Janez Bleiweis si po mnenju ljubljanskih oblastnikov ulice ne zasluži.

Kidriču in Leskošku v partizanski glavni štab: »Kakor ste že gotovo na svoje veliko veselje izvedeli, je danes naša VOS likvidirala Natlačena star./ejšega/, a mlajši je bil lažje ranjen /Marko Natlačen, študent/. Lahko si mislite, da sem prav pošteno razveseljen, ko so me nekaj ur po mojem prihodu obvestili o tem dogodku. Naš je bil preoblečen v duhovna in jo je s pomočnikom vred cel in živ pobrisal. Tudi /Kazimir/ Kukovič je v bolnici poginil do kraja, tako da ima naša VOS v kratkem času dva pomembna uspeha. Obakrat je opravil delo neki novinec, ki je pred nekaj dnevi prišel iz okolice. Novinec – toda napravil je pošteno! Izgleda da bomo v njem do-

Komunistična revolucija je samo med vojno uničila okoli 4.000 življenj Slovencev; po vojni pa še okoli 15.000. Vseh žrtev vojne in revolucije na Slovenskem je bilo okoli 95.000. Od tega nosijo slovenski komunisti odgovornost za smrt vsaj za 70.000 Slovencev.

bili drugega Stefana /Eda Brajnika/. Ljubljana je popolnoma pod vtisom tega dogodka.«

Dr. Marka Natlačena, prvaka SLS, nekdanjega bana Dravske banovine, je 13. oktobra 1942 na njegovem domu v Ulici stare pravde v Ljubljani ustrelil član Vos Franc Stadler - Pepe.

Italijani so še istega dne atentata na Natlačena pred njegovo hišo v povračilnem ukrepu ustrelili 24 Slovencev, petindvajsetemu se je omračil um in ga niso ustrelili. Ti povračilni ukrepi so škodovali tudi komunistom, zato

vojni je opravljala bolj simbolične funkcije. Za zmago komunistične revolucije je namreč naredila več kot dovolj v letih 1941 in 1943. Postala je večna upokojenka, ki ji ni nikoli nič manjkalo. Njena pokojnina je morala biti zelo visoka.

Čeprav je leta 1990 padel režim komunistične diktature, ki ga je pomagala graditi v najbolj izpostavljeni prvi vrsti nosilcev revolucije, se ji ni prav nič zgodilo. Nihče je ni poklical na odgovornost, kaj šele da bi jo organi pregona aretirali in ji sodili zaradi vojnih zločinov in zločinov proti človečnosti (genocidu). Vodila je organizacijo (VOS), ki je od poletja 1941 do konca leta 1942 umorila na stotine Slovencev – kar je med drugim povzročilo oboroženo protirevolucijo (slednje omenjamo zato, ker nosijo vso težo odgovornosti za vse, kar je to pomenilo, izključno komunisti).

Soodgovorna za mnoge smrti

Bila je tretji človek komunistične revolucije na Slovenskem, ki velja za eno najbolj temeljito izvedenih revolucij v novejši svetovni zgodovini. »Nad« njo sta bila le Edvard Kardelj in njen mož Boris Kidrič. Njihova revolucija je samo med vojno uničila okoli 4.000 življenj Slovencev; po vojni pa še okoli 15.000. Vseh žrtev vojne in revolucije na Slovenskem je bilo okoli 95.000. Od tega nosijo slovenski komunisti odgovornost za smrt vsaj za 70.000 Slovencev: žrtve na protirevolucionarni strani, žrtve povojnih pomorov, žrtve povračilnih ukrepov okupatorja oz. »talci« in žrtve taborišč, vse žrtve na strani komunistične revolucije oz. partizanov.

Proti koncu življenja je Zdenka Kidrič živela na videz odmaknjeno. Večina Slovencev se sploh ni zavedala, da med njimi še živi oseba, ki je imela nad seboj tako strahovit zločin, kot smo ga prej opredelili s številkami, oseba, ki je bila tretji človek revolucije. Živela je umirjeno, državljani pa so ji desetletja, vse do tega trenutka, plačevali visoko pokojnino. **D**

so morali z vosovskimi atentati po Ljubljani prenehati.

V istem času, 8. oktobra, sta dva vosovca smrtno ranila policijskega komisarja Kazimirja Kukoviča, ki je umrl v ljubljanski bolnišnici. Italijani so zato 14. 10. v Gramozni jami pri Ljubljani v povračilnem ukrepu ustrelili osem Slovencev.

Privilegirana do smrti

In kaj je bilo z Zdenko Kidrič po vojni? Najprej je delala pri Ozni, potem do leta 1946 v komisiji za kadre CK KPS in do leta 1964 v kadrovskem oddelku CK KPJ v Beogradu. Bila je članica CK KPS, GO SZDL in sveta federacije. Ali z drugimi besedami: po